

OFTI (Områdesgruppen för forskning om tal och interaktion), konferens 29

Eskilstuna, 15–16 september 2011

ABSTRACTS

Jan Svennevig (15 september)

Strategiske handlinger i samtale - tilfellet (re-)formuleringer

Mange samtalepraksiser gjør det mulig for en taler å fremme sine private målsetninger uten å gjøre dem synlige for samtalepartneren. Men det kan være et metodologisk problem for CA-basert samtaleanalyse å påvise slike strategiske manøvre empirisk. Jeg begynner derfor med å drøfte i hvilken grad samtaleanalyse kan beskrive strategiske handlinger i samtale. Deretter går jeg videre til å vise eksempler på en type samtalepraksis som jeg mener kan brukes til strategisk manøvrering, nemlig reformuleringer av hva samtalepartneren har sagt (såkalte formulations of gist). Jeg viser at disse kan brukes til å fremme to ulike strategiske agendaer. For det første kan de brukes til å styre emneutviklingen i en samtale, ved at taleren reformulerer på en slik måte at det blir mulig å skape en overgang til et emne han eller hun har interesse av å innlede. For det andre kan de brukes til å søke tilslutning til talerens synspunkt eller perspektiv på en sak ved at dette blir lagt inn i reformuleringen og dermed framstilt som essensen av hva samtalepartneren har sagt.

Milda Rönn (16 september)

Vem kan vara intresserad av samtalsforskning? Att använda samtalsanalys utanför akademien

Föredraget handlar om hur teorier, metoder och resultat från samtalsforskningen kan användas utanför akademien. För vilka verksamheter kan forskningen vara intressant, hur kan man behöva arbeta med forskningen för att verksamheterna ska få användning av den och hur kan detta arbete omvänt bidra till forskningen? Vilka är de främsta möjligheterna och de största utmaningarna?

Jag utgår ifrån några exempel på hur jag arbetat med samtalsanalys inom ramen för mitt forskningsföretag Praxikon. Jag visar även hur kunskaper, erfarenheter och kontakter kan korsbefruktas mellan ett forskningsföretags olika verksamheter: undersökningar, uppföljande utvecklingsarbete och fortbildning (som finansieras av organisationer och företag) och forskning och högre undervisning (som finansieras av universitet/högskolor, fonder etc.).

Alia Amir

Nature of repair in other-initiated language policing

There has been a recent interest in the practices dimension of language policy (Skilton-Sylvester, 2008; Vila I Moreno, 2008) in the field of language policy and planning (LPP). This interest has been ranging from a macro/micro contrast of language policy (Martin, 2009) to actual language practices to classroom practices with regards to school policy (Heller, 1996, 2001, 2007). A large number of studies deal with practices of language in education but to date there still is a gap in the research conducted in the language classrooms investigating the medium of classroom interaction in situ. The aim of this study is to fill the gap in foreign language teaching research with an ethnomethodological conversation analysis lens where the target language- only is the school policy. The practices of this ESL (English as a Second Language) classroom reveal the actual ?medium of classroom interaction? which changes moment by moment and turn by turn. To keep the target language-only policy the participants switch the medium of talk of self and the other through language policing.

The aim of this study is to focus on other-initiated language policing as a special repair practice. The nature of repair in this case is different from repair in general as the trouble in the talk-in-interaction in this case is the medium of talk. Preliminary results show that in each category of other-policing there are differing trajectories of repair.

The empirical data for this study consists of 20 hours of video recordings in an international Swedish school. The data was collected in ESL classrooms in grade 8 and 9 between the years 2007-2010. A monolingual policy is followed by the English language teachers of this school in ESL classrooms, which is kept in place through a teacher versus pupils? point system.

Therese Asplund och Victoria Wibeck

Making sense through interaction

In everyday life scientific knowledge often poses a challenge to understanding. It is argued that scientific knowledge is often hard for non-scientists to understand and in the need of translation of abstract and conceptual ideas into more accessible and concrete knowledge. Especially, the science of climate change has been criticized for being uncertain, tentative and inherently complex. The aim of this presentation is to explore how participants in a conversation interact to create socially shared knowledge of climate change. For the analysis, we have gathered Swedish

farmers in focus group discussions. Farmers were conceived of as important because they are heavily affected by climate change. Focus group discussions were used as they give an opportunity to in-depth view of participants' experience and opinions as well as insights into how participants interact and jointly construct knowledge on climate change. Previous studies have shown that analogies, distinctions and metaphors are used in sense-making processes. Our thesis was that such communicative "tools" would be important in discussions of climate change but instead we found that it was more common that participants used stories and prototypical examples to put forward, to support or to counter an argument. We will show some empirical examples and discuss the use and functions of these strategies.

Polly Björk-Willén

Händelser vid datorn

Den eventuella nyttan av barns datorspelande i förskolan är ett omtvistat ämne. Därför är det av intresse att studera vad som verkligen sker när barn umgås framför datorn. Min presentation bygger på en enskild datorspelss-ekvens med två förskolebarn, vilken i sin tur är en del av en större studie om barn och ungas datorspelande. I mina utdrag synliggör jag hur barnens samspel och subjekspositionering relaterar till och får sin näring av själva datorspelandet. Utifrån Goodwins (2000) teori om semiotiska fält och Barads (2007) syn på materialitet och artefaktens agentskap vill jag diskutera vilket agentskap datorspelet kan tillskrivas i förhållande till barnens samspel.

Mathias Broth

Om bokprojektet Video@Work

I mitt föredrag kommer jag att presentera ett pågående bokprojekt: Video@Work. Praxeological studies of media production. Boken blir den första i sitt slag som studerar videopraktiker ur ett interaktionellt perspektiv. Studierna behandlar olika vardagliga och professionella verksamheter, såsom videofilmning av olika familjeaktiviteter, mobiltelefoni, film- och TV-produktion och interaktionsforskning. Boken utger jag tillsammans med Eric Laurier (Edinburgh) och Lorenza Mondada (Lyon).

Anna Bylund

Tvåspråkig ideologi och transidiomatiskt utrymme. Flerspråkighet som en materiell-diskursiv praktik.

Jag vill i min presentation diskutera möjligheten att analysera en flerspråkig praktik i ett materiellt-diskursivt perspektiv. Med hjälp av analysverktyget

semiotiska fält (C.Goodwin 2000) och inspiration från relationell materialism (Barad 2007, 2008) där diskurser, språk, kultur och talakter inte kan skiljas från det materiella, vill jag analysera den flerspråkiga praktiken som samproducerad i ett nätverk av olika aktörer där flera olika semiotiska fält distribueras och intra-agerar. Detta öppnar upp för en förståelse för den flerspråkiga praktiken som transidiomatisk (jfr Jacquemet 2005) eller som ett transspråkligt utrymme (Wei 2011). I presentationen utgår jag från ett exempel från pilotstudien till mitt avhandlingsprojekt, där jag studerar flerspråkiga förskolepraktiker

Gwenaëlle Clairet

Je fais comme ça: att använda tal och gester för att utvärdera sina prestationer i en språkkurs

I den här presentationen kommer jag att titta närmare på relationer mellan tal och gester när studenter ska bedöma sina egna prestationer i ett främmande språk. Jag kommer att presentera data från feedback-sessioner som ingick i en kurs i franska vid ett svenskt universitet. Under dessa möten träffar studenterna en språkassistent och, tillsammans, tittar de på en video som visar studenternas gruppresentation. Sedan ska gruppen och assistenten kommentera videon. Samtalsspråket är franskan. Jag har tittat närmare på vad som händer när studenterna utvärderar sina prestationer. Först kan vi notera att studenterna reagerar under olika tillfällen. Mötet mellan studenterna och assistenten ingår, som sagt, i en språkkurs. Detta påverkar i sin tur interaktionen. Det franska språket får en grundläggande plats och alla försöker uttrycka sig på franska. I brist på ord, behöver ibland studenterna hitta andra strategier för att få fram det de vill säga. Att använda gester är ett sätt för att ersätta de ord som saknas, samt ett sätt att "spela igen" de gester som syns på videon. Gruppen och assistenten behöver dock sedan samarbeta för att hitta de franska orden.

Olga Djordjilovic

Exploring troubles-talk in meeting interaction – a comparative study of Norwegian and Serbian corporative meetings

This presentation concerns the topical area of organizational discourse and uses conversation analysis as its methodological framework. The data consists of regular meetings of two work groups, one from Norway and one from Serbia (four meetings each). Both teams' companies are members of the same corporation, but the groups otherwise differ both in the organizational level that they participate in, and the kind of tasks that they set out to solve.

This presentation includes microanalysis of several cases of troubles-talk – as Jefferson (1988) defined it for ordinary conversation – in meeting interaction. These examples are the starting point for an elaboration of the

following three issues: 1) the specification of troubles-talk as opposed to more general talk about trouble; 2) sequential properties of such a talk in institutional setting across the two groups; and finally, 3) the kind of interpersonal work these sequences are employed to do.

Jefferson, Gail (1988) On the sequential organization of troubles talk in ordinary conversation. *Social Problems*, 35(4), 418-442.

Mats Ekström, Susanna Karlsson & Anna Lindström

Money, money, money: Preliminära iakttagelser av samtal och myndighetsutövning på Centrala Studiestödsnämnden.

I vårt föredrag kommer vi att presentera nyinspelat material från forskningsprojektet *Samtalspraktiker i service och myndighetsutövning: En studie av hur Centrala Studiestödsnämndens myndighetsuppdrag hanteras och omsätts i handling i telefonsamtal mellan handläggare och låntagare*. Vårt fokus på CSN motiveras framförallt av att telefonsamtal har en central roll i implementeringen av organisationens myndighetsuppdrag. Dagligen hanterar handläggarna tusentals telefonsamtal och enligt CSN:s egen statistik besvarades 1.3 miljoner samtal under 2008. Vår presentation syftar till att dels ge en preliminär beskrivning av hur CSN:s huvudsakliga uppdrag att hantera ansökan om studiestöd och återbetalning av lån implementeras i samtal mellan handläggare och kund och dels diskutera samtalsfenomen som vi tror kan vara särskilt intressanta att beforska i denna empiri.

Kristina Hansson

Själviniterade självreparationer hos förskolebarn med och utan språkstörning

Man har ofta funnit att tvekfänelen (pauser, repetitioner och omformuleringar) förekommer mera frekvent hos barn med språkstörning än hos kontroller. Omformuleringar, eller själviniterade självreparationer, kan emellertid tyda på medvetenhet både om form och om lyssnarens behov, dvs. på språklig kompetens. Studier visar att de ökar i frekvens under förskoleåldern, för att sedan minska allteftersom språket utvecklas ytterligare. I denna studie fokuserar vi på självreparationer i samtalsdata från förskolebarn med och utan språkstörning. Tio barn med språkstörning i åldern 4-5 och 20 kontroller i åldern 3-4 (språkmatchade) respektive 4-5 (åldersmatchade) deltog. Självreparationer identifierades och klassificerades enligt vilken språklig aspekt som var mål för reparationen. Resultaten visar att självreparationer förekommer signifikant oftare hos äldre kontroller än hos de andra grupperna. Hos alla barn var reparationer som fokuserade på lexikon eller syntax vanligare än sådana som fokuserade på fonologi eller morfologi. Fördelningen skiljde sig inte mellan grupperna. Självreparationer tenderar således förekomma mera frekvent hos barn med mera utvecklad

språklig förmåga medan mål för reparationen inte skiljer sig. En slutsats är att det i studier av tvekfänelomen hos barn med språkstörning kan vara viktigt skilja på olika undertyper, eftersom vissa (pauser och repetitioner) förekommer oftare, medan självreparationer tenderar vara mindre frekventa jämfört med hos kontroller.

Medförfattare: Barbro Bruce och Ulrika Nettelblatt

Martina Huhtamäki

Frågor med markerad prosodi – en undersökning av finlandssvenskt samtalspråk

Undersökningen handlar om prosodiska drag hos frågor i finlandssvenska. Frågor har valts som fokus för undersökningen eftersom de är en prototyp för förståed i yttrandepar. Detta innebär att det är lättare att studera hur prosodi bidrar till turtagning och projektion av turslut i frågor jämfört med vissa andra typer av yttranden. Vidare är prosodin hos frågor ett ämne som inte är mycket undersökt i svenskt spontantal. Undersökningen är en del av min doktorsavhandling som kommer att behandla prosodi i svenska samtal i Finland.

I en tidigare undersökning av prosodiska drag i finlandssvenska samtal har jag hittat ett prosodiskt mönster som ofta förekommer vid frågor. Mönstret består av vissa rytmiska drag och en viss intonationskontur samt möjliga förändringar i ljudstyrka, röstkvalitet och artikuleringen av vissa ljud.

I den här undersökningen fokuserar jag på de frågor som inte passar in i det mönstret. Frågeställningen är vad markerade prosodiska mönster kan bero på. Undersökningsmaterialet utgörs av två vardagliga samtal med personer från Helsingforsområdet. Metoden är samtalsanalys och akustisk analys med hjälp av Praat. Jag kommer i presentationen att diskutera möjliga påverkande faktorer som vilken handling som utförs med frågan, sekventiell kontext för frågan och typ av betoning i frågan.

Leelo Keevallik

Osynliga föremål i kroppsundervisning

För att åstadkomma pedagogiska instruktioner brukar lärarna använda sig av metaforer. I detta föredrag fokuserar jag en specifik typ av metafor som framkommer genom kroppsliga rörelser. För det mesta görs det i koordination med verbala förklaringar men det förekommer även enbart kroppsliga föremålshandlingar. Som material använder jag videoinspelade danslektioner där fysiska föremål blir synliga i pantomim vars syfte är att klarlägga någon aspekt i dansrörelsen. Föremålen behandlas som allmänt bekanta av lärarna (t.ex. hammare, boll, vindrutetorkare) och därför

lämpliga för att ”förklara” den mer komplicerade dansrörelsen. Andra typer av kroppsliga aktiviteter, såsom bollspel eller kundvagnskörning, kan alltså användas för att studenterna skulle kunna hitta nya sätt att röra sin kropp. Föremålsmetaforer kan vara frysta och förplanerade men i de interaktionellt mest spännande fallen upptäcks föremålen i själva rörelsen. Till exempel kommenterar en av studenterna att lärarens rörelse ser ut som ett golfsväng och därmed växer det fram en osynlig golfklubba i lärarens hand. Den primära funktionen hos dessa metaforer är att åstadkomma en poäng som är lätt att relatera till men de fungerar även som underhållning.

Jarmo Lainio

Studier av diskurser om identitet och arv i fyra europeiska urbana kontexter

År 2010 påbörjades ett fyra nations etnografiskt-lingvistiskt samarbetsprojekt finansierat av HERA/ESF – IDII4MES (Investigating discourses on identity and heritage in four multilingual European settings). Parterna i samarbetet är Birmingham University (koordinator för hela projektet gm. Adrian Blackledge), Nederländerna (Tilburg University, gm. Jan Blommaert), Danmark (Köpenhamns Universitet, gm. Jens Normann Jørgensen) och Sverige (Stockholms Universitet, gm. Jarmo Lainio).

Projektet i sin helhet har fem huvudfrågor, sammanfattade i fyra målsättningar, att:

1. studera hur omfattande språk- och skriftspråkandepraktiker flerspråkiga unga har, och hur dessa praktiker används för att förhandla om arv och identiteter,
2. beskriva den sociala betydelsen av språk- och skriftspråkandepraktiker hos flerspråkiga unga,
3. utveckla innovativa etnografiska team-metoder på flera forskningsorter, genom att använda sammanlänkade fallstudier, som sträcker sig över nationella, sociala, kulturella och språkliga kontexter,
4. bidra till hur policy och praxis på ett bättre sätt ska kunna fungera inkluderande för icke-nationella minoritetsspråk i en vidare europeisk utbildningsagenda.

Projektet ger utrymme för en nationellt betingad variation i uppläggen, och för en strävan att skapa jämförbarhet mellan studierna. Den teoretiska basen är etnografisk-interaktionell. Ungdomar studeras för att se hur de skapar mening och presenterar identiteter i sina flerspråkiga miljöer, i tal och skrift, i skolan, på nätet och på fritiden i övrigt.

I de andra fallstudierna studeras flerspråkiga unga med punjabi som ett arvsspråk (Birmingham), kinesiska (Tilburg), flerspråkiga unga i Danmark (Köpenhamn). I de två svenska fallstudierna studeras flerspråkiga unga som minst har finska-svenska-engelska (Anu Muhonens bidrag) i sin närmiljö,

eller spanska-svenska-engelska (Carla Jonssons studie). De svenska fallstudierna utgår ifrån skolmiljöer men har också involverat hemmen. Vi koncentrerar oss på unga i 12-13-årsålder. Följande materialtyper har samlats in: etnografiskt grundade observationer i klassrum och av andra skolhändelser; insamling och analys av texter som använts i klassrummet; intervjuer med lärare och föräldrar; fokusgruppdiskussioner med elever, lärare och föräldrar; insamling av dokument, och "linguistic landscaping" i fältarbetsområdena, för att kartlägga de lingvistiska resurserna i grannskapet och deras representation i det offentliga rummet.

Per Linell

Samtalskulturer: Utvidgad samtalsanalys

Föredraget sammanfattar några grundidéer i min bok med titeln Samtalskulturer som beräknas föreligga i tryck snart. Det centrala begreppet är kommunikativ verksamhetstyp. Jag kommer att översiktligt argumentera för den övergripande teorin.

Ali Reza Majlesi

Identity in talk in Swedish as a second language classroom interaction

The study will examine the co-construction of identity among learners in Swedish as second language classrooms. The participants are from different social/cultural backgrounds and they have come to Sweden either as immigrants or refugees to work or live.

In this investigation I will try to use 'membership categorization analysis' (Sacks, 1992) to examine how some locally occasioned categories or classifications in classroom can be heard commonsensically as 'going together' (Hester and Eglin, 1997) group.

Anu Muhonen

"Jag vill heja på Finland också!": sverigefinska ungdomars språkliga identiteter i den nya supermångfalden

Med mitt bidrag vill jag visa och förklara hur flerspråkiga ungdomar med sverigefinskt påbrå uttrycker sina olika identiteter och bekräftar sina språkliga och kulturella arv. Med hjälp av en analys av ett samtal som pågick i ett klassrum under ishockey VM 2011 visar jag hur bruket av flera språk under samma interaktion uttrycker olika identiteter hos sverigefinska ungdomar och hur detta representerar en bred språklig och kulturell

mångfald. Ungdomarna lever i en språklig och kulturell mångfaldskontext som börjat kallas för supermångfald (eng. superdiversity).

10 (14)

Nigel Musk

”Why is it necessary to do notes?”: att ifrågasätta och göra motstånd mot lärarens instruktioner i projektarbete i engelskundervisningen

Under det senaste årtiondet har antalet studier som undersöker och betonar vikten av interaktionen i andra- och främmandespråksinläring ökat kraftigt (t ex Seedhouse 2004, Mondada & Pekarek Doehler 2004, Hellermann 2008, Markee 2008). Bland annat har man påpekat att den tilltänkta pedagogiska uppgiften (task-as-workplan) inte överensstämmer med hur uppgiften genomförs i klassrummet (task-in-process) (Seedhouse 2004: 93). Att det finns en direkt och okomplicerad koppling mellan den planerade uppgiften och aktivitetens faktiska genomförande behöver alltså ifrågasättas och undersökas empiriskt med hänsyn till klassrummets interaktionsstrukturer inte bara mellan läraren och eleverna utan också eleverna emellan.

Med hjälp av videoinspelningar från olika skeden i ett projektarbete om kända personer spåras hur den muntliga och skriftliga instruktionen att först skriva anteckningar för att sedan göra en skriftlig redovisning med egna ord konsekvent ifrågasätts och åsidosätts av eleverna i år 9. På så sätt visas empiriskt hur task-as-workplan förvandlas genom elevernas agerande under task-in-process.

Cajsa Ottensjö

Samtal om moral. Ett pilotprojekt och ett samarbete mellan filosofi och lingvistik

”Samtal om moral” är ett samarbete mellan filosofi och lingvistik i Göteborg vars övergripande syfte är att studera hur människor påverkar varandra i samtal om moraliska frågor. Projektet inleds i höst med en pilotstudie. Förutom att kort presentera projektet tänker jag diskutera några exempel ur det material vi hittills tittat på.

Frågor vi bl.a. ställer oss är:

Uppvisar deltagarna attityder som är utmärkande för samtal om moraliska frågor?

Vilken anges som källan till attityden – talaren eller någon annan? Åberopas auktoritet?

Ordval - använder talarna ord som *bör*, *måste*, *rätt*, *fel*?

Ser samtalen olika ut beroende på i vilken verksamhet (fokusgrupp - familjemiddag) de förekommit?

11 (14)

Charlotta Plejert och Christina Samuelsson

Interaktion och intervention. Personer med kommunikativa funktionshinder i vardagliga och kliniska samtal.

Vi kommer att presentera ett nytt forskningsprojekt som fokuserar på intervention och interaktion med personer med utvecklingsmässig språkstörning och personer med förvärvad språkstörning.

Projektet är rubricerat "Interaktion och intervention. Personer med kommunikativa funktionshinder i vardagliga och kliniska samtal." Syftet med projektet är att utifrån analyser av vardagliga samtal och samtal vid logopedisk behandling för personer med kommunikativa funktionshinder undersöka relationen mellan patientens kommunikativa behov och de mål som den logopediska behandlingen har. Projektet finansieras av Vetenskapsrådet. Deltagare i projektet är 5-10 barn med språkstörning och 5-10 vuxna med afasi. Data kommer att bestå av videoinspelningar av vardagliga samtal och av interventionssamtal med respektive deltagare. Då projektet är nystartat hoppas vi kunna få värdefulla synpunkter på upplägg och datainsamling i samband med presentationen.

Milda Rönn

Ja ja ja men men uppdraget utfört kan man säga? Om styrning och delaktighet i möten.

Jag presenterar delar ur en analys av några återkommande interna möten på en arbetsplats i en ideell organisation. Syftet med analysen är att utgöra underlag för arbetsplatsens arbete med styrning och delaktighet.

Huvudmaterial är inspelningar från fem möten: två olika arbetslagsmöten, ett möte med representanter från arbetsplatsens alla arbetslag, ett arbetsledarmöte och ett personalmöte. Mötena analyseras utifrån Linells (2009/ms) verksamhetsteori och hans indelning av kommunikativa verksamheter i olika dimensioner i a) avgränsning/premiss, b) iscensättande/inre och c) omgivning/utsida.

Mötenas avgränsning/premiss handlar om deras benämning, officiella övergripande syfte och tid och plats, samt deltagare (yrkestillhörighet) och officiella verksamhetsroller. Vid analysen av verksamheternas iscensättande/inre studeras framförallt deras faser, samt vissa aspekter av kärnfasernas episoder/utbyggda kommunikativa projekt, turorganisering, deltagarstruktur och positionering. För att synliggöra verksamheternas omgivning/utsida görs framförallt en analys av länkar mellan arbetsplatsens

möten (särskilt rapportering och delegering av beslut) och en sammanfattande analys av de olika mötenas funktion i förhållande till varandra och till den övergripande organisationen.

Jag presenterar dels några övergripande resultat från studien, dels en näranalys av en episod/ett utbyggt kommunikativt projekt i ett av mötena. Jag vill särskilt diskutera möjliga slutsatser om risker och möjligheter beträffande styrning och delaktighet.

Litteratur: Linell, Per. 2009/ms. Samtalskulturer. Kommunikativa verksamheter i samhället. (Institutionen för kultur och kommunikation. Linköpings universitet)

Ingrid Stenøien

Non-verbal motstånd i förhandlingar

Diskursive studier av kommunikativ interaksjon av møter har i stor grad fokusert på talerens bidrag. I denne studien retter jeg derimot søkelyset mot lytterposisjonen i interaksjonen. Med utgangspunkt i videoopptak av arbeidstidsforhandlinger mellom en fylkesutdanningssjef og tillitsvalgte fra ulike lærerorganisasjoner i ett bestemt fylke i Norge, studerer jeg hvordan aktørene non-verbalt (kroppsholdning, hodebevegelser, gester og ansiktsuttrykk) uttrykker uenighet og motstand under motpartens tur. Forhandlinger er å betrakte som en form for argumentativ dialog der målet er å oppnå tilstrekkelig enighet gjennom tilnærming av ulike og ofte motsetningsfylte perspektiver. Aktørene søker å påvirke forhandlingsresultatet i størst mulig grad gjennom strategisk bruk av både verbale og non-verbale diskursive ressurser. Studien viser hvordan aktørenes bruk av non-verbale ressurser synes å avhenge av hvilke institusjonelle roller de besitter, og at de trekker på ulike diskursive repertoarer også hva non-verbale modaliteter angår.

Gunlög Sundberg

Styra och ställa – statstjänstemän och praktikanter i handledningssamtal

Samtal i en handledningssituation kan karaktäriseras av motsägelsefull krav: en experts kunnande ska balanseras mot öppenhet gentemot en praktikants perspektiv. Sekvenserna som jag arbetar med är exempel på 'the expert-equality dilemma' (Billig m.fl. 1988, Tracy 2002).

Sekvenserna kommer från handledningssamtal på statliga myndigheter. En tjänsteman, som är handledare, och en praktikant diskuterar en rapport som praktikanten skriver om en studie på praktikplatsen. Exemplet kommer från

Ekonomistyrningsverket, Försäkringskassan, Regeringskansliet, Skatteverket och Statskontoret. Praktikanterna är jurister med bakgrund i olika länder. Även handledarna är ofta jurister.

Sekvenserna är tänkta att illustrera hur handledaren på samma gång orienterar sig mot sin roll som erfaren expert och mot en demokratisk roll som jämlike. Som handledare har man ansvar för att praktikanten socialiseras in i en professionell praktik, som jämlike fokuseras synsättet att båda samtalsdeltagarna har viktig och relevant kunskap. Hur hanteras detta dilemma i den lokala interaktionen?

Det övergripande syftet med forskningsprojektet Rekrytering, socialisering och representativitet i offentlig förvaltning. Språk och kultur för mångfald i statliga organisationer är att undersöka rekrytering och socialisering av personer med flerspråkig/flerkulturell kompetens till statsförvaltningen, en kontext med höga krav på kommunikativa färdigheter. Detta görs utifrån teorier om representativitet i offentlig förvaltning som ett demokratiskt värde.

Eva Sundgren

”Det blir minnen av allting” – Diskussion om begreppen äldre och berättelse med exempel från en intervju med en 91-årig kvinna

Inom sociolingvistikens har det under de senaste decennierna i Sverige forskats mycket om ungdomsspråk och ungdomars samtalsstil. Man har inte varit lika intresserad av äldre och äldres samtalsstil. Det finns några undersökningar med fokus på äldre, men äldres språkbruk har mest studerats utifrån ett medicinskt perspektiv, t ex afasi, språkförlust och demens.

Nu planerar jag att forska om äldres samtalsstil med fokus på berättelser. Vad gäller berättelseforskning undersökte Mats Eriksson i sin avhandling (1997) ungdomars berättande, både som talare och lyssnare, och Catrin Norrby analyserar i sin avhandling (1998) kvinnors och mäns berättande. De flesta deltagarna i Norrbys undersökning är medelålders, men det finns också grupper med yngre.

Det är inte självklart vem som tillhör varken kategorin ungdom eller äldre. Kan – och bör – man överhuvudtaget avgränsa olika åldersgruppers språkbruk mot varandra? Man kan naturligtvis utgå från kronologisk ålder, men det finns inga tydliga gränser, och i likhet med till exempel genus är ålder en social kategorisering.

Vad som ska räknas som en berättelse är heller inte självklart. Det finns olika definitioner också inom sociolingvistisk forskning. Många har använt sig av eller utgått från den modell över den muntliga berättelsens struktur som William Labov konstruerade på 1960-talet. Den modellen beskriver emeller-

tid berättelsen bara som en produkt, inte själva processen i interaktion med lyssnaren.

I de inspelningar jag gjorde med informanter i olika åldrar 1996 är mitt intryck att särskilt de äldre berättar väldigt mycket. Det finns många fascinerande och innehållsrika berättelser i mitt material. Den kvinna som bidrar med olika exempel i denna presentation var den äldsta informanten, och i stort sett hela inspelningen består av en rad berättelser om olika händelser under livet. Var börjar och var slutar en berättelse? Vilken roll spelar jag som intervjuare/lyssnare för hur hon berättar om sitt liv?

Camilla Warnicke

Teckenspråkstolkens positionering vid förmedlade samtal via Bildtelefoni.net

Denna presentation utgörs av en delstudie i ett större projekt som behandlar interaktion vid förmedlade samtal via Bildtelefoni.net. Förmedlade samtal via Bildtelefoni.net är en samhällsservice, som genom en teckenspråkstolk möjliggör telefonering mellan personer som verbalt/auditivt kommunicerar i "vanlig" telefon och en person som visuellt/gestikulativt använder sig av teckenspråk och kommunicerar via en bildtelefon eller mobiltelefon.

Det tolkade samtalet kan ses som en "kommunikativ pas de trois" (Wadensjö 1998) - en kommunikativ dans på tre, varvid tolken betraktas som en samtalsdeltagare. De personer som använder sig av tjänsten Bildtelefoni.net är primärparter i samtalet, dvs de som primärt samtalar med varandra. Teckenspråkstolken är dock den enda interaktionsdeltagaren som står i direkt kontakt med de båda andra samtalsdeltagarna och får därför en säregen position. Hur denna position gestaltar sig är det work-in-progress som avses presenteras.